

БЫРӱДАМ ПЕМЫДЛУН

ЛЕЗӱ ВОЛТЫРӱС ВЕЛӱДАН КОМІ ОБЛАСТУВСА ЛУКӱД БЫД ТӱЛЫГЫН КЫКЫГ

Газет разӱдӱ дон бӱеттӱг.

РЕДАКЦИЈАЛӱН АДРЕС:

Сыктывкар, Волтырӱс велӱдан јукӱд „Бы-
рӱдам пемыдлун“ газет. Гижӱдјас поӱдӱ
ыставны маркатӱг.

6 №

декабр 25-ӱд лун, 1929-ӱд во

6 №

СТАВ КОТЫРТЧӱМ, ВОЗМОСТЧЫГ КОМІ ВОЈТЫРӱС ЧУКСАЛАМ МІ КУЛЬТУРА ПОХОДӱ.

ӱнија могјас.

Сӱвет Сојуз паста став ужалые јӱз, робочӱј і крестана, Коммунист партија нуӱдӱм куза, гырзаӱзгыс соссӱ пужӱмӱн течӱны выльнога олӱм—социализм.

Вӱчалӱны гырые електрическӱј стантсїјас, фабрик-заводјас, кӱрттујас, виӱму ужалӱмӱн ӱтүвтчӱны колхозјасӱ да сїз воӱдӱ.

Мїјан сїнвозын овмӱс јона вежсӱ, выльмӱ, бурмӱ. Нӱшта ескӱ ӱдјӱ олӱмногсӱ да муыслые чужӱм бансӱ вејим, ез-кӱ вӱв мїјан ӱтї локтор—пемыдлун. Сарскӱј правїтельство јона повлїс јӱз сїнвоз воссӱмые да асногыс „југдӱдїс“ ужалые јӱзӱс—кабакӱн да виӱкоӱн. Ғерт, сесса грамота да культура боксаӱ мї јона-на колӱмаӱс мукӱд капиталист государтвојасыс, Америкаыс да Германијаыс кӱч шуам.

Индустриализатсїја, коллективизатсїја, кооператсїја, бюрократизмнӱд вермасӱм, аскрїтїна с. в, ставыс тајӱ мыщасӱны пемыдлунӱ. Збыль-ӱд Ленин јортлӱн шуӱмыс: „Неграмотнӱј морт сулалӱ политїнаыс бокын, колӱ велӱдны сїјӱс азбукнӱ. Кӱн абу грамота—сен абу политїка, сен сӱмын сплїтїна“

Вот мыјла пемыдлункӱд вермасӱм ем классӱвӱј, а грамота пазнӱдӱм—ӱтї медыжыд политїческӱј уж ӱнија кадӱ.

Сїзкӱ, колӱ востыны пемыдлуны војна, колӱ став выннѱмӱс чукӱртны пемыдлун бырӱдан фронт вылӱ.

Полїтїческӱј-кӱ уж тајӱ—колӱ і ужнас вескӱдлӱмсӱ пуктыны, лӱсӱдны револютсїоннӱја. Коммунист партија јачејкајас вее-

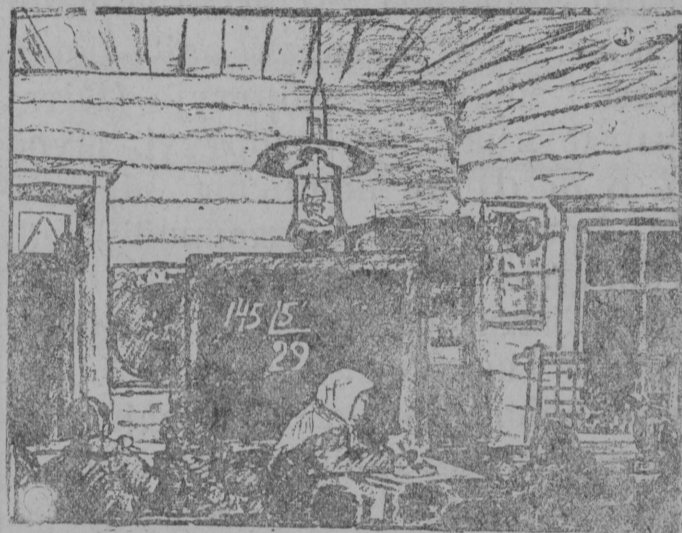
кӱдлӱм-индалӱм куза колӱ „Бырӱдам пемыдлун“ (ОдН) јачејкајаслӱн таја полїтїческӱј уж вылӱ мобїлизујтны став профсојузкӱс, став комсомолчӱс, став пиӱнерӱс, став школњкӱс, быд грамотнӱј мортӱс да вӱчны наыс јон культурнӱј армїја.

Торја ыжыд мыж (ответственност) культурнӱј походын комсомол вылын. Сесса ыжыд ответственност профсојузјас вылын. Медса уна неграмотнӱј батракјас шын, гӱль крестана да нывбабајас пӱвсын. Кынӱмпӱт перјӱмӱ мунӱма налӱн став пӱраыс да велӱдчыныс некор вӱлӱма. Тајӱ војтырсӱ велӱдӱм партија пуктӱ медыжыд мог пыдї: сїктад-ӱд најӱ медеа матынӱс сӱветвластлы.

Медӱн ужалыејасӱс гӱль крестанаӱс да колхозњкїјасӱс велӱдӱм, сӱвет уж бердӱ сїбӱдӱм, гӱль олыс да шӱркодҒема олыс крестанаӱс ӱтүвтӱмӱн кулакјаскӱд вермасны индӱм—медеа ыжыд мог сїктса ужын ставлӱн. ЛыдҒыены-гїжны велӱдӱм—медвозза щупӱд тајӱ ужас; татчӱ колӱ пуктыны став выннѱмӱс, медез колӱ велӱдчытӱм негї медӱн ужалыс не гӱль олыс крестанїн. Тајӱ воӱн колӱ ещавылӱ велӱдны Комї му паста 10 сурс неграмотнӱјӱс. Вајӱ јортјас выныштгамӱј да путкылтам пемыдлун. Органїзујталӱ ударнӱј бригадајас пемыдлун бырӱдан фронт вылын! Социалистїческӱј панїсӱм методӱн котыртӱ таја уж гӱгӱр став грамотнӱј јӱзс! Вӱс грамота да культура ныр—социализм.

Чїтса лїкпунктын велӱдчӱны

Рїс. худкор Нечаев.

Кызї бырӱдїсны пемыдлун Саратовын.

Сӱвет Сојузын пемыдлун бырӱдӱм медбура мунӱ Саратовскӱј губернаын. Возза војасӱ сїјӱ ужыс вӱлї мунӱ омӱла-жӱ. 1927-28-ӱд воын став губерна пастаыс велӱдїсны неграмотнӱјсӱ сурскыс кымын, а 1928-29 воын лӱ велӱдӱма 232 сурс мортӱс.

Саратов карас велӱдїсны возза онас сӱмын кымынкӱ 60 морт, а таво (1928-29-ӱд воын) мај тӱлыс 1-ӱд лунӱз велӱдїсны 17 сурс да мај 1-ӱд лунсаӱ октабр 1-ӱд лунӱз 8 сурс.

Сенї вӱлї тајӱ ужас бӱстемӱмаӱс Ленин индӱм сертї, револютсїоннӱј уж вӱчӱм моз, пемыдлун бырӱдӱмсӱ вӱлї петкӱдӱма паскыд тужылыӱ, кыскӱма вӱлї став партијнӱј, сӱветскӱј да профсојузнӱј јӱзсӱ. Тајӱ ужас вӱлї кутчїсӱма пїӱӱн і гыжӱӱн, шуӱма вӱлї бырӱдны пемыдлун регыдӱн. Најӱ шуїсны мунны пемыдлуныслы да важ оланногыслы воча—војнаӱн.

А. 3.

Китај-а СССР кост олөм.

Уна во-нын Китајын генералјас костын мунө кое. Сижө кое пондаыс китајса робочөјјаслөн да крестаналөн олөмыс век омөлтчө. Најө нинөмөн-нын оз артасны (щыглы кулөмыс-пө-өд өтө-жө-нын), лептысөны нарфитыејас вылас: вијалөны джентријасөс (помешчикјасөс) да озыр војтырөс, а асныс судалөны коммунистјас дор да дорјөны СССР-өс.

Китајса генералјас да ставмуывса капиталистјасыс тајө оз вермыны терпитны да став мыжсө лептөны советскөј правительство вылө, көсјөны сы вылө војнаөн локны. Жул төлысын најө боетисны мијанлыс көрттуј (Китај пырыс мијан мунө көрттуј, шусө Б В Ж д) да пондисны вијавны да арестујтны служашчөјјасөс. Төргүјтөм і быдөн зугеис. Олөмыс нөшта омөлтчөс. Көрттујјас пондис кисеыны. Ми вылө век шыбласисны белогвардејечјаскөд да вијалисны мијнөј олыејасөс.

Нојабр 17-д лунө мијан Гөрд Армија петкөдліс налы ассыс вынсө: војскасө налыс жугодіс, 8000 мортөс боетис пленө, мырд-ліс 10000 винтовка, пушкајас і с. в. Оні Китајса правительство повзис да мијанкөд көсјө бурасны. Декабр 3 лунө Никольск—Уссурійскын кырымасисны лөсөдчөм-артмөдчөм. Көсјөны чукөртны конферентсија мијанкөд. Америка, Англија да Францсија ескө зугөны бурасөмсө да оз вермыны.

Нывбабајас велөдчөј лыддыны-гіжны!

Медуна велөдчөтөм јөзыс—нывбаба пөвсын. Колө сещөм нелучкисө бырөдны. Колө мед нывбабајас өтвылыс мужикјаскөд вермисны ужавны да госуларствонас вескөдлыны. Војдөр нывбабајас-тө ез велөдлыныны лыддыны-гіжны. Сы понда најө јона мужикјас сертө бөрө колтчөмаөс. Нывбабајас төдлісны сөмын пачвоз да гортгөгөрсө уж. Весіг ез вермыны најө быдтыны чөлад-сө буржыка. Бура чөлад-өс быдтыны вермас сөмын велөдчөм мам. Ж.

Кызі нуөдны уж велөдчыејаскөд газетјас сертө.

(Велөдыејаслы өткымын индөдјас).

Колө лыддыны кужтөмјасөс велөдны кывзыны газет лыддымсө, а кужыејасөс велөдны аснысө лыддыны. Велөдылы колө кужны ловзөдны газетын гијөм торјасөс. Велөдчыејасыд мукөд дырјис оз зев окота пырыс боетисны газет лыддысөмас: најө оз төдны мыј бурсө сөтө газетыд. Сы вөсна велөдылы лоас боетны газетыс медвојдөр сещөм гијөдјас, кодјасөс велөдчыејас төдөмыс кутасны бура кывзыны, шуам, асланыс өікт жылыс, велөдчөм жылыс да с. в. Сөдөмвылас-кө воас гијөдыд велөдчыејаслы, најө гөгөрвоасны, мыј газеттө колө лыддыны, мыј газетад буртор гијөны. Тајө-кө велөдчыејас гөгөрвоасны—жын ужыс лөө вөчөма, газет лыддымө јөзөс лөөманын кыскөма.

Комі јөз олөм жылыс гијөны „Бырөдам пемыдлун“ газетын кынзі нөшта „Југыд туй“, „Комі өіктын“, „Ордымын“, „Комі комсомолын“. Колө і накөд төдмөдны велөдчыејасөс.

Заводитны колө газет немеагыс. Газет нөмыс ачыс петкөдлө код жылыс да мыј жылыс сетчө гијөны.

Газет нөмыс бөрын колө төдмөдны велөдчыејасөс газет јукөдјаснас (отделјаснас), да мыј жылыс гијөны быд јукөдын: шуам, —телеграммајас јукөд, СССР-ын, Комі муын і с. в. Медјонасө-нын лөө төдмөдны сещөм јукөдјасөн, кодјас велөдчыејаслы сөлөм вылас воө. Велөдчыејасыс-кө омөла-на кужөны лыддыны, колө велөдылы бөрјыны јукөдыс медгырыса гијөм торјасөс да аслыс лыддыны гораа. Лыддым бөрын, дерт, велөдчыејаслы јурас воасны уна пөлөс мөвпјас; сы вөсна лыддым бөрын ковмас гијөдтор јивыс сөрнитыштны, венчыштны, мед велөдчыејас ловчыштласны.

Сізі вочасөн велөдчыејас велалөны газет динө, велалөны сіјөс лыддыны, шыбытөны асы-

Грамота отсалө вьлнога олөм лөөдны. Велөдчөмөј ставным.

ӨІКТСӨВЕТЈАСЛЫ!

Мыјда воас тајө „Бырөдам пемыдлун“ газет,—жынсө, нөтө лун кујлөдтөг, ыстө
ВӨРКЕРКАЈАСӨ.

Редакция.

ныс пемыдлунсө. Боетим, шуам, „Комі өікт“ газет. Велөдыс заводитө медвозза сөрникүзасан: „Став муывса пролетаріјјас өтувтчөј!“ Тајө лозунг лыддым бөрын зев унатор жылыс пөчө сөрнитны велөдчыејаскөд: мыј лөө пролетаріјыс, ставмуывса пролетаріјјас өтувтчөм жылыс, мыј вылө најө өтувтчөны, кодкөд вермасөны да с. в.

„Комі өікт“ нөмыс петкөдлө мыј жылыс медјонасө гијөны тајө газетас. Медвозза статта „Вөрлезөм“ жылыс—бара пөчө панны сөрні: кушөм бур сөтө вөрлезөмыс, кушөм докод сөтө госуларстволы областлы, крестанлы да с. в.

Өтө грамотнөј вылө өзім не-грамотнөјөс сөтөны

Тащөм ужсө нуөдигөн велөдыс вочасөн, велөдчыејаскөд сөрнитигмоз, төдмөдө најөс зев уна коланторјөн. Сөмын оз ков јонасө паскөдчыны: шаңжык лөө ешажыктор жылыс төдмөдны да буржыка, унапөв висталөмөн. Герт, оз ков „наиздуч“ велөдны, а колө вөчны сіз, мед велөдчыс јурын колөны төдмалан торјасыс диаграммајас, глобусјас, картајас сөрпасјас да мукөдтор видлалөмөн, асөагыс гијалөмөн, докладјасөн, доклад куза сөрнитөмөн да с. в.

Газетыд велөдчыејаслы сөтас сөдтөд велөдчан нөга динө. Неграмотнөјјаслы велөдыс ачыс лыддысө. Төкөтө-кө кужөны лыддыны—сещөмјасыс корсалөны газетыс торја, гырыс шыпасөн гијөм кывјас.

І. Ж.

Тыртам вөрлезан план

Жонжыка паскөдам сотсиалистическөй ордыгөм вөрлезан ужын.

Вөрлезөм медыжыд мог.

Медыжыд озырлуныс мијан вөр. Государство сыыс бостө уна миллон шайт еөм, сы помые жонмө да кыштө мијан областнөй бјуджет. Вөрыс-жө сетө ужалыс жөзлы уна нажетка.

Та вөсна і доө воыс-воө жонжыка чорзөдны да кыпөдны вөрлезан ужтө. Колан во серті таво шуөма вөрсө лезны пөшті кык мында. Öнi мијан медыжыд мог вөрсө лезны ставсө дај кадын. Быд ужалыс мортлы колө сөлөм-саң бостчыны тајө ужас, зила, кад вөштытөг. Быд возмөстчыс мортлы колө отсавны тајө ужсө нуөдны: өдзөдны артељас да бригадјас лөсөдөм, паскөдны сотсиалистическөй ордыгөм, буржыка нуөдны југдөдчан уж да кыскыны сетчө велөдчөм жөзөс і с. в.

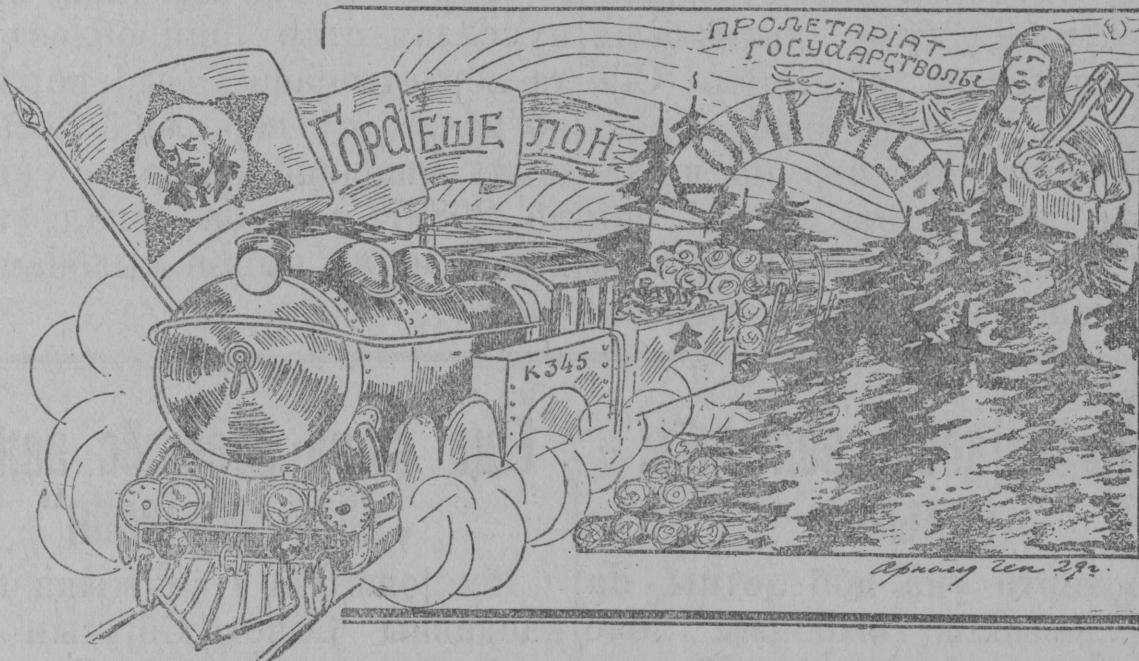
Вөрлезан ужын ем уна нелучкјас. Најөс бырөдтөг сетөм программасө тыртны ого вермө, а тыртныс колө дај кадын. Кодјас нөжмөдөны ужсө, најө робочөј да крестаналы торкөны выль нота олөм течны, кыскөны олөмсө бөрө.

Вөрлезөмын-кө кутам вөчны ставсө кадын да бура—сјө өдзөдас сотсиализмлаң мунөмсө.

П. Потапов.

29% пырөдјі лезөма 12,2%

Декабр 10-өд лунөз став вөр-промхозјас медалөмаөс 14.229 пөрөдчысөс (96,5% колөм сертіыс), 1724 шпаллөсыөс (54,4%), 8455 кыскасыөс (56,8%), да 7140 вөв (48%). Став медалөм жөз пөвсыс вөрын ужалөны 2395 пөрөдчыс (16,8%), 204 шпаллөсыс (11,8%), 308 кыскасыс (3,6% да 380 вөв (4,2%). Став вөрсө вөчөмаөс 264.203,8 кубометр (либө 12,2% вөса задаңнө серті), а кыскөма 8428 кубометр (0,4%). Медвозын мунөны вөрлезөмын Шојнаты да Сыктывкарса рајонјас. Медбөрын кыссөны Кулөмдін да Ухта.

Пөддөльнөјса крестана петөны ордыгөны.

Најө көсјысөны.

1. Сетөм вөрлезан задаңнө ещавылө тыртам 105% мында.
2. Правительстволыс сетөм вөрлезан задаңнөсө 105% вылө тыртөм могые да рөскөдјас чинтөм куза став обществоөн өткажитчам „Микајлө празник“ празнујтөмыс.
3. Вөрлезөмыс нажөтка бостыштөм мысөти срокөз мынтам став виэму вөтсө.
4. Октабрса револутсјялы 13-өд во кезлө көсјысам лөсөдны вөр тыра гөрд ешелон Совет правительстволыс козин вылө. Комі ужалыс жөз возын көсјам: быд кервөчысөлы вајны өтi керјөн, быд шпаллөсысөлы өтi шпалөн да кылөдны сјөс Котласөз дон босттөг. Тајө меропрјаттөсө нуөдөм вылө чуксалам вөр бердын ужалыс став комі војтырөс.
5. Локтан во паскөдам выль му ещавылө 7 гектар мында.
6. Нөтi мупласт вылө өгө којыштөј весавтөм көјдыс.
7. 10 гектар му вылө көзам клевер, вика, турнепс да с. в.
8. Овмөс кыпөдөм могые, ещавылө пыртам колхозө 30 овмөс.
9. Гөль да шөркөддөма овмөсјас кооперірујтөма-нын өнi ставсө. Локтан воөз пунктам могөн пыртны кооперативса шленө мөд шленөн жын овмөсөсыс өктөсөвет куза.
10. Култура кыпөдөм могые ас вынөн лөсөдам нөшта 2 радио громкоговоритель, Нөвикө да Навөлөк грездјасө.

Тавосаң заводитам чукөртны сөм кино аппарат лөсөдөм вылө.

11. Индустрјализатсјя којмөд зајом разөдам 105% мында задаңнө серті.

Тајө сотсиалистическөй көсјысөмыс вына 1930 во нојабр 7-өд лунөз.

Тајө көсјысөм кузаыс чуксалам аскөдным ордыгөны Керөсөс да Пезмөгөс.

Пөддөльнөј, Нөвик, Навөлөк да Быкты грездса граждана.

Пöддөлнöйса крестаналöн шыöдчöм.

Ми, Пöддөлнöй ектсöветувса (Шојнаты район, Коми обл.) ужалые жöз, Октабрса револутсијалы 12 во тырöм куға кырымалим сотсиалистическöй көсјысöм. Сіјö көсјысöмас ми шуим быд пöрдчысылы вöчны öтi кер да шпаллöсылы лöсны öтi шпал дон босттöг. Сыые лöсöдны вөр тыра гöрд ешелон да Октабрса рево-

лутсијалы 13 во тырiг кeжлö сeтны правительстволы көчiн.

Гöрд ешелон лöсöдны ми щöщ чуксалам став Коми област паста вөрлезыејасöс. Быд вөрлезыекö вöчас öтi кер, лiбö лöсас öтi шпал, ешелонö чукöрмас ешавылö 20897 кер да шпал. Лезöм вöрсö ми ас вынөн кылöдам Котласöз.

Вөр керкајасын велöдчöм жылыс.

Таво кертö уна лöө лезны, дагырые жöзидлы быдöнлы лoас мунны вөрö ужавны. Гортын олые еща колö. Сің кө ковмас мөвпыштны кыңи ескö жöзтö велöдны лыддыны-гiжны вөркеркајасын дерт-öд, лунтыртö кердинад ужалiгөн мортыд локтас вөркеркаад муз да гортын моз дыртö гашкö оз вермы велöдчыны. Век-жö мыјтакö кад сіјö вермас тајö ужалыс пуктыны шојтчiг мозыс. Öтi-кык час-кö рытнас велöдчыштны — бура уна позас вöчны.

Колö тајö ужалыс кыскыны став велöдчытöм вöрын ужалыс жöзсö. Уна жöз пöвсад грамотнöй жöзид сурöны-жö: најö i вермасны велöдны. Мукöдыс кутасны шуны: ме-пö велöдны ог куж. Сыые оз ков повны. Војдөр пöнöмарјас велöдлöмаöс дај секи-на велавлöмаöс жöзид лыддыны-гiжныд. Öнi-ја грамотнöй жöзид-öд важ пöнöмарјас сертi вежöражыкöс-жö: уна тор-нын најö аңылысны, уна тор тöдлiсны. Медтыкö көсјöмыс вöли, а куштöмөыд оз ков повны. Сесса-öд велöдчан нiгајасас емöс индöдјас кыңи колö велöднысö. Гiжан көлујјас да нiгајас велöдчыејаслы ектјасеаң ыстасны, а оз-кö ыстыны — колö корны.

Огö пöндöй вешöрö кад воштыны вöрын: ужалöм-сорөн пöндам щöщ велöдчыны.

И. Ж.

Грамота да культура — паскыд туј сотсиализмлаң.

Еща вына вöвјасöс вежам „кöрт вöвјасөн“

Век жонжыка i жонжыка пöндiс паскавны Сöвет Сöјузын тракторјас вöчöм. Öнi вöчсöны со кушöм трактор вöчан заводјас: Сталинградын — пöндасны вöчны быд во 50 суре трактор (таво заводсö лöө ештöдöма); Челябинск — пöндасны вöчны быд во 40 суре; Путиловскöй завод мöдво пöндас лезны 20 суре; Харьковын лезны пöндасны 50 суре да с. в. Став трактор вöчан заводјасыс 5 воа план помасiгас пöндасны лезны быд во 210 суре трактор.

7-8 во бöрын мујас вылын пöндасны ужавны 1500000 трактор. Быд тракторлөн выныс 25-30 вöв мында.

Мијан Сöјузын öнi 24 миллион вöв. Сің кө тракторјасыс сетасны вынсö став тајö вöвјасыс унжык.

Быд трактор вермас ужавны (көңны гөрны) 200 гектар му. Сің кө, став тракторыс пöндас ужавны му-вiгтö öнiја сертi кык мында.

Наң чукöртöм.

Кулакјас кiын уна лiшнöй наң чöжсö. Сіјö лiшнöй наңсö вузалöмөн да вöзсасöмөн кулакјас бостöны ас кабырулö гöл крестанаöс.

Мед асланым областын наң тырмытöм бырöдны, буржыка вешкöдлыны наң рынокөн, бырöдны кулакјасөн гöл крестанаöс топöдöм — Обисполком шуiс 1929-30-öд воын нуöдны наң чукöртöм.

Наң чукöртны шуöма 1000 тонна мед наңаиңасыс: Сык-

тивкарса, Виңса да Лузса районјас.

Наң чукöртöм кутас мунны Обсојуз пыр, сіјö ужалыс колö помавны январ 15 лун кeжлö. Колö öтувтчыны гöл крестаналы да батракјаслы тајö ужалыс отсöв вылö.

Олöм вежыс.

Кекур ектын гöла овлис
Натаљ — көчөр аң;
Озыр жöзые јона повлис
Олöм ез вöв шаң.

Мужик уеi војна вылын,
Көлис кыв да пи.

Натаљ аңлыс частö кывла
„Мыјла гöлöс ми?“

Јенлы кеvмiс комын во чöж
Шудыс век ез лок

„Сің-нын лoас меным немчöж
Олöмыс зев лок“.

Чужлис Натаљ гöл жöз ор
[дын

Ез тöдлы бур кад;

Бат ез лезлы велöдчывны
Олöм вöли чад.

„Ми-тај велöдчытöг овлим,
Сіңи колас нем —

Таңи батыс частö кайтлiс —
Велöдчöмыс нем“.

* * *

Сöветвласт роч муö пукeиc,
Вежыс оланног.

Комi мулөн чужöм вежыс
Вунi важса шог.

Олöм лoи Кекур ектын
долыд — гажөн тыр.

Лебзiс важыс. Кыа кышт
Југдiс пемыд јир.

Лiкпунт лoи пемыд ектын —
Сетiс уна бур

Натаљ велöдчiс сен рытын —
Југдiс пемыд јур.

долыдлуныд ставыс вöли
Велöдчöмын, вок.

Грамотаөн дорам олöм —
Вежас оланног.

Натаљ оз-нын ескы јенлы:
Сіјö оз сет нем.

Јенмыс муса озыр жöзлы —
Гöллыс пемдöдны јурвем.

Нiга газет Натаљ лыдд
Олöм дорö аң.

Важса курыд олöм пыд
Выл олöм зев шаң.

ВАГ МIТ.